

הלכות פסח סימן תמו

מגעו בלבד, לפי שאינו מבליע יתור: הגה וברין (ו) ריחא מלתא (ט) לענין תבשיל שיש בו חמץ עם שאר תבשילין, (י) יש מקלין (יא) במקום הנהיה מתר בשאר אסורים (מדיכי סכיש), (יב) *ויליש מחמירין דמשהו מיהו איקא (הגהות סמ"ק ותוס' דע"ו); (יג) ונרקא במקום *ששיף בו ריחא אלא דבשאר אסורים לאו מלתא היא, כמו שיתבאר ביונה דעה סימן קח בסיעתא דשמיא: ב *חמץ (יד) שנתערב (טו) משש שעות (ולמעלה) עד

ד תוספת בעבורה נהג ס"ד והרא"ש פסק ב' הפסחים ושאר פוסקים

באר היטב

קליפה, כתב בא"ז דלפי מה דק"ל בשאר אסורים צריך ס' נגד הקליפה א"כ יש לאטר דחמץ בפסח דמשהו, ונ"ל דיש להחיר עכ"פ בתנאה, ח"י. ועין סימן תמו סעיף יד במ"א: (ו) ריחא. כתב רמ"א ב"ד סימן קח: לענין הלכה במקום הפ"ט יש לסתף אדרכי הפקלין, ומשמע אפילו בתנור קטן וסחוס

ומיהו אם נגשה בצד האחר במקום שלא נהפלה שרי, דאין האסור בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רטב אפלו הסהר שמן ונאף דה"ג טרי אסור ממתת עצמו, מ"מ במשהו כפולה שאינה אלא חמץ הספים ח"י למ"א, עמ"א. ונ"ל דצריך נטילה, עין ח"י. אם עבר וכשלו בלא קליפה ח"כ דצריך

באר הלכה

דשיף פה לפקמים שמנונית ונכס דאין אנו יודעין באיזה מקום היה הנגיעה, לכה מחמירין על אותה חתיכה, מה שאין פן בענינו בשמי פירות שלא שייך בהם שם שמנונית כלל אין להתחיר. אע"פ דעת האליה רבה פנה"ח, וכן מצאיה עוד אהה אחרונים שהעתיקו דברי סב"ת, וכל זה הוא רק משי"ם חמץ דחמץ נהגין להחמיר, ונראה דבמקום הפסד יש לסמוך להקל בזה. אמר"ק מצאיה ביונה דעה סימן קח בפרי"ק דמים בשקמי"דשת אות לח שפוצצו גס"ן להקל במקום הפסד כחוש קנה שאין בו שמנונית כלל: * ויש מחמירין וכו'. כתב בספר בית מאיר: נראה דאין להתחיר אלא במידי דלא שכיח כלל, דתני למשל אלו נאפה פת חמץ בפסח עם קשר שמן, קנה יש להתחיר, משום דנהי דלאו מלתא היא, משהו מיהו איקא, אכל כמה דשכיח, כמו נמצא חשה באחד מתבשילין פתויה, אין שום סכרא להתחיר אפילו פתויה סתום דשיף בו ריחא, דנה גרע מתרי משהו שדבריו האחרונים¹⁶², שכתב אפלו סכרא שמן פמש אינו נלמה דנקטא לו פלורין אלא משהו, ונה טריח חמץ מן הנחשה, שאף אם פל גופו נהערב אינו אלא משהו ושעל"י ריח, ולדעת הירושלמי ונכמב"ן, ללוו באמת אפלו משהו אינו¹⁶³, בודאי כונה בודאי השאלות לסקח ולהחיר, בכנס במקום נגיעה שמחת יוס"טוב, ואין ראיה מתוספות שמחמירין אפלו בחשה, שהם פוסקים כרב דריחא מלתא היא וכו'. עין שם שהאר"י קנה ומסין כן לריקא: * ששיף בו ריחא. עין משנה בריה במה שכתבנו אצל דבר דלא שייך בו שם ריחא וכו'. ולענין בשול, עין במסד אבקה שפטיק דהא דמחמיר חב ביונה דעה סימן קח סעיף ב פה"ה שנתיה חמיר סתום לגמרי אף בבשול [אם לא בהפסד מרבח], דוקא בסמין השמירין לשבת, דכיון ששוחק וכן רב בחוף הפתור והפסד סתום מפל צד, ריחן חזק וריחו בצלי, אכל בסתם בשול, אף ששוחקו שעה או שמים, אין להתחיר. ולענין פסח, עין במה שכתבנו במשנה בריה: * חמץ שנתערב וכו', משאר

משנה ברורה

ומפסח את טעם משהו חמץ הנפלט, וצ"ל דיריחן מפפפצ טעם משהו זה ומתפשט בקל הסהר, כמו שהיה דנה קל דבר שמן לפפפצ ולהתפשט בצת שהוא חם. ואם נגעו מצות אחרות בזה שנתאסרה, יש להחמיר על"י קליפה¹⁶⁴ או שומקום לנכרי [אחרונים]: (ט) לענין תבשיל וכו'. אין הלשון מדקדק כל"ף, דבתבשיל (ס) בקרחה לא שייך בו ריחא¹⁶⁶, במקרא ביונה דעה סימן קח, אלא הפננה בצלי, והכונה שנתיה צלי שמן פתויה וכפר של חמץ, דאזיל האי שמן ומפסח לכפר, והדר האי כפר ונומן ריח של חמץ בצלי: (י) יש מקלין וכו'. דאף שחמץ בפסח במשהו, הנהו כנגלע ממשות האסור ולא ריח בעלמא¹⁶⁷, דלענין זה לא חמירא חמץ משאר אסורים: (יא) במקום דהיה חמיר. רוצה לומר, דבר ששקמא לו בעלמא ריחא לאו מלתא בדיעבד, הוא הדין לענין חמץ לא חמירא טפיל, ולאפוקי כמה דמחמירין בעלמא, בגוף באם היה (ו) הסהר דבר טריף (ו) ששואב האסור בקרבו, וכל"שכן חמץ לענין פסח: (יב) ויליש מחמירין דמשהו וכו'. ואסור אפלו בדיעבד: (יג) ונרקא במקום וכו'. הנהו שנתיה הפתור קטן וסחוס, והחמץ והמשהו שנתיה מגלין¹⁶⁸ בחוף הפתור, דכנגד זה קמא לו בעלמא דבדיעבד ריחא לאו מלתא היא, ולכתחלה אסור לצעות פן, וכמבאר ביונה דעה סימן קח, עין שם, ולכן בחמץ דמחמירא טפיל סביא לה להאי סכרא פתרא דיש לאטר אפלו בדיעבד, דלגבי חמץ ריחא מלתא היא, אכל דבר דלא שייך בו שם ריחא ואפלו לכתחלה מתר בעלמא, בגוף

שנתיה הפתור גדול¹⁶⁹ (ח) ופתוח או שאחר מהן מן שתיקה הנה מקשה, קנה גם בחמץ אין להתחיר. ולענין הלכה, דבר כתב חב ביונה דעה שם דבמקום הפסד מרבה יש לסמוך אסכרא ראשונה¹⁷⁰ דגם בחמץ ריחא לאו מלתא היא. וכתב הפג"א אבקה, דהרב לא החיר אלא בשנתיה הפתור הקטן על-פלפנים פתוח קצת במקום שהעשין יוצא, אכל פתוח לגמרי לא מקלין בחמץ אפלו במקום הפסד, וכן דעת האליה רבה. והוסיף הפג"א אבקה, דחמין השמירין לשבת (שקורין צ'אלין"ט), אף-על-פי שמבשילין אותם בקרחה, כיון ששוחקין שם וכן רב והפתור סתום מפל צדו וריחן חזק וריחו בצלי, וממילא אף בהפסד מרבה אסור בחמץ לדעתו, ונ"ל, (ט) אכל רב האחרונים הסכימו, דבהפסד מרבה או בשעת הדחק בגוף לצרף שמחת יוס"טוב, יש להקל בדיעבד בצלי אפלו בקטן וסחוס לגמרי וכמו בשאר אסורים, וכל"שכן בחמין השמירין לשבת דיש להקל במקום הפסד מרבה, ונ"ל. והנה שפוטמין בו הפתור, לכתחלה יש לקח דמשהו, ובדיעבד אם סתמו הפתור בישנה, אפלו לא הריחו אותה אינה אוסרת [אחרונים]: ב (יד) שנתערב וכו'. ואם ערב (י) במידי, בגוף שצריך הדבר לעשותו ולתקנו עם חמץ, בגוף מוריס (פרוש, שמן-דגים) שמשמירין בו לחם קלוי, אף-על-פי שיש בו ששים כנגד הלחם אסור, ותיב לבצור מדברי סופרים קדם הפסח¹⁷¹, (יא) ואם לא בערו ועבר עליו הפסח, יש אומרים שאסור בהנאה, אלא-אם-כן מוצר לנכרי חוץ מדמי אסור שבו: (טו) משש שעות ולמעלה וכו'. אף-על-גב דלוקין עליו בזמן ההוא

שער הצינור

(ס) ואפשר דהפנתה שלא במקום הפסד מרבה, דדעת רמ"א שם בסעיף ב להתחיר אפלו בבשול, אכל פאמת דברי רמ"א שם קאי רק להנשאומרים שהוכא ברמ"א סעיף א פה"ה דאין להחיר בדיעבד בצלי רק פתוח קצת ולא פתוח לגמרי, וכן הרמ"א שם בסעיף ב לומר דגם בבשול יש להתחיר פתוח לגמרי לדעה זו, אכל אע"פ גם בצלי היא דעת יחידאה, וכל הפוסקים שפוסקין בלי ריחא לאו מלתא היא פליגי על זה, כמו שכתב שם בקאור הג"א, ועל"פ דח"ק לומר דהרמ"א בענינו יתיה קאי לדעה זו, ובפרט לפי מה דמסיק הפג"א אבקה דכונת הרמ"א שם להתחיר רק בחמין השמירין לשבת ולא פתוח ממשילין: (ו) רמ"א ביונה דעה שם פסק דהוא הדין אם האסור הנה דבר טריף, וכן שהיה האליה רבה והגרי"ו, ודעת החק"י צ"ע וכן מקורות מים ונאק באם הסהר הוא דבר טריף, ודבר טריף מקרי קשרב תבשיל הוא טריף¹⁷². בארש"ט מקרי דבר טריף [אחרונים]: (ז) ובהו אפלו קשהמיר גדול ופתוח אסור [אחרונים]: (ח) רוצה לומר, פתוח לגמרי בכיה, דכנה לכלי עלמא שרי אף למתחלה, עין שם בסמין קח ששי"ף סעיף-אש"ן ג ובאחרונים שם: (ט) חק יעקב וברתי ופלות ביונה דעה סימן קח ומקור-חיים וחקור-משה ונהרש"לום והגרי"ו ותי"אדם, וכן משמע מהט"ו: (י) בתי"אש"ן בשם רבנו יצחק, ומשמע שם דאפלו אם עשה זה קדם ערב-פסח: (יא) שם, והוא דבריו במקרא אבקה בסמין חמץ סעיף-קטן א בסופו: וישא יקשה זה על הלל שכתבו בריש סימן תמב דכל דבר שאין עוברים עליו בכל יראה מן התורה אטר אטר הפסח בדיעבד. עין בשלחן-ערוך הגרי"ו בסמין חמץ סעיף-קטן ו:

תרגום: 1 חמיר וקוח.

הַלְבוּת פֶּסַח סִימָן תמו

ביאורים ומוספים

בשומן נחשבים הם בחושים ולא שייך בהם ריחא וכן נראה מדבריו לעיל (ס"ק ט).

[משנ"ב שם]

כְּמִן שֶׁהָיָה הַסֵּנּוֹר גְּדוֹל²⁰.

20) ושיעורו של 'תנור גדול', כתב השו"ע (יו"ד סי' קח ס"א) הוא כשמחזיק שנים עשר עשרונים, וכתב הש"ך שם (ס"ק ה) שכל עשרון הוא מ"ג ביצים והגוש ביצה, נמצא שתנור המחזיק תקי"ח ביצים ושתי חמישיות הביצה הוא תנור גדול.

וכתב בשו"ת יד אליהו (סי' כה) שהכוונה היא שכל חלל התנור יכול שיעור זה. מאידך, הפמ"ג כתב (יו"ד סי' צו שפ"ד ס"ק ה) בשם אחרונים שהכוונה היא שמריצפת התנור עד גובה טפח יכול שיעור זה, והסכים לדעתו, וכן כתב השו"ע הרב (ס"ט).

[משנ"ב שם]

דְּבַקְקוֹם הַפֶּסֶח מְרַכָּה יֵשׁ לְקַמֵּךְ אֶקְבָּא רְאשׁוֹנְהוּ²¹.

21) וכן במקום שהריחא נותן טעם לפגם, כתב להלן (ס"ק צט) שאפילו לפי הדעה הסוברת שמשוהו חמץ שנתן טעם לפגם במאכל, הרי הוא אסור בפסח [הביאו הרמ"א להלן (ס"י)]. בריחא יש להקל [אפילו שלא במקום הפסד].

[ביה"ל ד"ה ויש]

מִתְרֵי טְשֵׁהוּ שְׂדֵרְרֵי הָאֲתָרוּתִים²².

22) כלומר, משהו חמץ שהתערב בדבר מה, ומשהו מאותו דבר התערב בדבר אחר, שהט"ז כתב (יו"ד סי' צב ס"ק טז) שיתרי משהו לא אמרינן, והרי הוא מותר, והש"ך (נקודת הכסף שם) חולק וסובר שאף 'תרי משהו' אסור. וכן דעת המג"א לקמן (סי' תסו ס"ק יג). [אכן כתב הט"ז (שם), שאף לדעתו, אין הרברים אמורים אלא אם אין מממשות החמץ בתערובת השניה, וכגון שהוציאו את החמץ מהתערובת הראשונה קודם התערובת השניה, אבל אם יש מממשות החמץ בשעת התערובת השניה, אף התערובת השניה אסורה].

[ביה"ל שם]

וְלִדְעַת הַיְרוּשְׁלָמִי וְהַרְמַב"ן, לְלוֹי בְּאֵמַת אֶפְלוּ מִשְׁהוּ אִינִי²³.

23) כלומר, הרמב"ן כתב (ע"ז סו, ב) שלדעת לוי הסובר שריחא לא מילתא היא, אף לכתחילה מותר לצלות היתר ואיסור בתנור אחד, וכתב שכן נראה מהירושלמי (תרומות פ"י ה"ב), ומוכח מדבריו שריחא לא נחשב אפילו לאיסור משהו, שאם לא כן לא דרו מתירים לצלות לכתחילה.

[משנ"ב ס"ק יד]

וְחֵיב לְכַעְרוֹ מִדְּבָרֵי סוּפְרִים קִדְּם הַפֶּסֶח²⁴.

24) אך להלן (ס"ק קב) כתב שמותר לערב חמץ בששים קודם הפסח כדי להשהותו עד אחר פסח. והטעם שבמור"ס אסור לערב, כתב השו"ע הרב (סי' תמב ס"ה-ו), שכיון שדרך עשיית המור"ס היא על ידי לחם, הרי הוא חשוב ואינו בטל במור"ס אפילו באלף, אבל בדבר שאין דרך לעשותו על ידי תערובת חמץ, מותר לכתחילה לערב בו חמץ כדי לבטלו.

ונראה שזו כוונת המשנ"ב כאן כוונה שכתב ואם עירכו במזיד 'כמן' שצריך הדבר לעשותו ולתקנו עם חמץ, כלומר, רק באופן זה אסור לערבו במזיד, אבל בדבר שהחמץ אינו מתקנו, מותר לערב חמץ קודם הפסח במזיד כדי לבטלו, וכפי שכתב להלן (בס"ק קב).

[משנ"ב ס"ק ח]

וְאִם נִגְעוּ מִצוֹת אֲחֵרוֹת בְּזוֹ שֶׁנֶּאֱסָרָה, יֵשׁ לְהַמְיָס עַל-יְדֵי קְלִיפָה¹⁵.

15) ומבואר מדבריו שאף אם לא נגעו המצות בחמץ עצמו, אלא רק במצה שנגעה בו, הרי הן אסורות כדי קליפה. אמנם לגבי מליחה, כתב לקמן (סי' תסו ס"ק עה) שתרגולות שנמלחו יחד עם תרגולות שנמצאה בתוכה חיטה מבוקעת, אינן אסורות, ורק אם החיטה נמצאה על גבי התרגולות, שיש חשש שהחיטה עצמה נגעה אף בשאר התרגולות, הריהן אסורות כדי קליפה. [נמצינו חילוק דומה לזה בין צליה למליחה, שאיסור שמן חם שנגע בהיתר כחוש, הכחוש אסור אף אחרים שנגעו בו, מזה שאין כן במליחה, כמבואר בשו"ע (יו"ד סי' קה ט"ז ו-ט). וראה ט"ז שם ס"ק כב ופמ"ג משב"ז שם].

ודין זה שצריך לקלוף את המצות הנוגעות, אינו אלא חומרא בחמץ, אבל בשאר איסורים, כתב השו"ע (יו"ד שם ס"ז) שאין איסור כחוש הבלוע במאכל יוצא ממנו בלי רוטב.

וכן לגבי מצה שנגעה במצה כפולה שלא במקום הכפל, כתב השו"ע לקמן (סי' תסא ס"ק מט) בשם הפמ"ג (שם משב"ז ס"ק ד) שאף על פי שהמצה הכפולה כולה אסורה וזכפי שמפורש ברמ"א (שם ס"ה). מ"מ אין צריך לקלוף את מקום המגע, וכפי שקיימא לן בשאר איסורים שאין בלוע כחוש יוצא כלל מהתיכה לחתיכה בלא רוטב.

[משנ"ב ס"ק ט]

דְּבַקְבִּישֵׁל בְּקֶרֶךָ לֹא שִׁיףּ בּוּ רִיחָא¹⁶.

16) ובטעם הדבר שאין בדבר המתבשל דין ריחא, כתב הרשב"א (תורת הבית הקצר ב"ד שי"א רף י ע"א) שדבר המתבשל אין ריחו חזק כריח דבר הנצלה. והב"י (יו"ד סי' צו) כתב טעם אחר, שבבישול הרי הקדירות מפסיקות בין התבשילים ולפיכך אין הריח יכול להתפשט מקדירה לקדירה, וכתב הבי"י (שם) שלפי דבריו אף בצלי קידר אין דין ריחא, שכן הקדירות מפסיקות.

[משנ"ב ס"ק י]

דְּאֵף שֶׁחֵמֶץ בְּפֶסַח בְּמִשְׁהוּ, הֵינּוּ בְּנִבְלַע מִקְשׁוֹת הָאִסוּר וְלֹא רִיחַ בְּעֵלְמָא¹⁷.

17) וביאר החק יעקב (ס"ק י) שלדעתם אף משהו אינו יוצא על ידי ריחא, מאידך, הבית מאיר (רי"ה הגה"ה ב) כתב שאף לדעתם משהו יוצא על ידי ריחא, אלא שהם סוברים שרק חמץ שיש בו ממשות איסור במשהו, אבל משהו היוצא על ידי ריחא אינו אסור.

[שעה"צ ס"ק ו]

דְּבִי טְרִיף מְרֵי קְשִׁיב הַפֶּבְשִׁיל הוּא טְרִיף¹⁸.

18) וכן כתב הרמ"א (יו"ד סי' צה ס"ב) לגבי נ"ט בר נ"ט, שדבר שרובו חריף גידן כחריף.

[משנ"ב ס"ק יא]

וְהַחֵמֶץ וְהַמִּצָּה שֶׁנִּיחָם מְגִלְיָן¹⁹.

19) כלומר ואחד מהם שמן, אבל פת חמץ ומצה שאינה שמינה, כתב לקמן (סי' תסא ס"ק כב) שכיון ששניהם בחושים לא שייך בהם ריחא וזכפי שכתבו הט"ז (יו"ד סי' קח ס"ק א) והש"ך שם (ס"ק א), ושלא כדעת הבית מאיר (יו"ד שם) וה"ד יהודה (שם ס"ק ב), הוסיף שם בשם האחרונים, שאפילו אם הם נילשו בשמן או

הַלְבוּת פֶּסַח סִימָן תמו

ביאורים ומוספים

הגעלה], ועוד, שיש סוברים שחמץ הוא דבר שיש לו מתירין, ואף על גב שלהלכה כלי הבלוע באיסור אינו נחשב דבר שיש לו מתירין [וכפי שכתב השריע (י"ד סי' קב ס"ג)], וכמו כן חמץ אינו נחשב דבר שיש לו מתירין נוכחבואר בביה"ל כאן]. מי"מ בהצטרף שתי הדעות יחד יש להחמיר.

[משנ"ב ס"ק ט]

דקטלה בְּשֵׁשִׁים³².

32) אולם 'בכדי נטילה' שסביב החיטה, כתב הרמ"א לקמן (סי' תמו סי"א) שצריך להסיר מן המצה, אכן, כתב החזו"א (א"ח סי' קיט ס"ק ו) שהיינו דוקא באשר ב'בכדי נטילה' אין ששים כנגד החיטה, שכן אם יש בו ששים, בטל טעם החיטה ב'בכדי נטילה', ולפיכך כתב החזו"א שמה שכתב המשנ"ב כאן שודי בהסרת החיטה, היינו כש'בכדי נטילה' יש ששים כנגד החיטה, ולפיכך אין צריך להסירו מהמצה.

וכתב המשנ"ב שם (ס"ק ט), שאף על פי שדעת הרמ"א שם שמצה שנאפתה בפסח ונמצאה בה חיטה בקיעה, הרי היא אסורה כולה, שעל ידי הלישה העיסה מתחממת מעט, ועל ידי כך הדחיקה שבשעת הלישה גורמת לתולים שבתוכה להוליך את מה שנפלט מהחיטה לכל המצה [כמבואר במשנ"ב שם (ס"ק מו)], הרי מוכח שטעם החיטה מתפשט בכל המצה, ואם כן כשנאפתה בערב פסח לא היה לנו לאסור כדי נטילה, שכן טעם החיטה בטל בה [שבמצה דאי יש ששים כנגד החיטה, אלא שבפסח עצמו היא אסורה שחמץ בפסח אסור במשהו], מי"מ פעמים שאין הפליטה מתפשטת אלא בכדי נטילה, ולפיכך כשנאפתה בערב פסח צריך להסיר כדי נטילה [אם אין בכדי נטילה ששים, וכנ"ל בשם החזו"א].

[משנ"ב ס"ק טא]

אָקָל קָקָא אֵינִי אָלָא טַעַם בְּעֵלְמָא³³.

33) החזו"א כתב (א"ח סי' קיט ס"ק ה-ו), שלדעת הסוברים שחזר וניעור, גם טעם בעלמא חזר וניעור.

[משנ"ב ס"ק טז]

דְּקָבְבוּ הַפּוֹסְקִים בְּיִזְהִיְדֻעָה סִימָן צד דְּבִקְבָר עַב פְּנֵה לְעוֹלָם הוּא כְּבָלִי רֵאשׁוֹן³⁴.

34) כן כתב הש"ך שם (ס"ק ל) בשם המהרש"ל (א"ח סי' נא אות ב וים של שלמה חולין פ"ז סי' מד ופ"ח סי' עא), והוא שלא כדעת הרמ"א שם (סי' ודרכי משה שם סי' קה אות ד ותורת חטאת כלל סא דין יג) הסובר שאף דבר עב הנמצא בכלי שני דינו ככלי שני.

[וראה ט"ז עב (ס"ק יד) שסובר שרק כאשר יש דוחקא דסכינא יש להחמיר כדעת המהרש"ל, אבל במקום שאין דוחקא דסכינא יש להקל כדעת הרמ"א, וראה פמ"ג (משב"ז שם) שרק במקום שיש הפסד מרובה היקל ה"ט"ז כשאין דוחקא דסכינא].

[שעה"צ ס"ק יז]

דָּאִין לְאָסוּר מִפְּנֵה נָק בְּדִי קְלִיפָה³⁵.

35) ובטעם הדבר כתב המקור חיים שם (חידושים ס"ק ז), שקיימא לן שיתתאה גבר, ולפיכך כשדבר חם מונח על דבר קר אין כולו בולע מהתחתון אלא רק כדי קליפה, ואף כאן רק כדי קליפה מהבשר בולע מהקערה [וראה ש"ך (י"ד סי' קה ס"ק י) שכתב בשם המהרש"ל שבכלי לא אומרים 'תתאה גבר', אולם הרמ"א שם (ס"ג) כתב שאף בכלי אומרים 'תתאה גבר', ואף הש"ך שם כתב שכן היא דעת הרבה ראשונים].

[משנ"ב ס"ק טו]

לֹא הִתְמַירוּ בִּי תַקְמִים לְאָסוּר בְּמִשְׁהוּ, וְכֵן בְּהִקְדָּא דְנוֹתָן טַעַם לְפָנֵים²⁸.

28) אכן, לענין הגעלת כלים בערב פסח לאחר שעה שישיה, כתב בשעה"צ לקמן (סי' תנב ס"ק ג) שלכתחילה טוב לחוש לדעת הפוסקים שאף בערב פסח אחר שעה שישיה 'משהו' ונותן טעם לפנים אסור.

וכמו כן, כתב לקמן (סי' תנח ס"ק ג) בשם הבגדי ישע (שם ס"א) להליץ על המנהג שאין אופים מצות מצוה בערב פסח אחר חצות, שכן קשה להשמר שלא יהיו מעט חיטים מצומחות בין החיטים, ויש לחוש לדעת הפוסקים שאף בערב פסח אחר שעה שישיה חמץ אסור במשהו.

[משנ"ב שם]

יֵשׁ שְׂמֵחַמִּירִין לְאָסוּר בְּמִשְׁהוּ²⁶.

26) אבל להשהותו עד אחר הפסח, כתב להלן (ס"ק קח) שאף לשיטה זו מותר.

[משנ"ב שם]

וְלִדְעַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים אֵין בּוֹ דִּק אִסוּר דְּבִקְבָר²⁷.

27) וכדעה זו סתם לעיל (סי' תמו ס"ק ב וסי' תמו ס"ק א).

[משנ"ב שם]

אָסוּר בְּאֶכְלָה עַל־יְדֵי תַעֲרֻבוֹת מִשְׁהוּ קָמוּ בְּפִסְחָא²⁸.

28) אמנם לענין מאכל שהתבשל קודם פסח בכלי חמץ שאין ידוע אם הוא 'בן יומא', כתב הרמ"א להלן (ס"ה) שבפסח עצמו מחמירים [יותר מבשאר איסורים], וחוששים שמה בשעת הבישול היה הכלי בן יומא, ואסור לאוכלו, ומי"מ ביום טוב אחרון אין חוששים לכך, ומותר לאוכלו, וביאר שם המשנ"ב (ס"ק סא) שביין שיום טוב דאחרון אינו אלא מדרבנן, דנים סתם כלי כאינו בן יומא כבשאר איסורים.

[משנ"ב ס"ק טז]

אָף צָרִיךְ לְאָקָלוּ קִדְּם הַפֶּסַח, בְּפִסְחָא חוֹזֵר וְנִעוֹר²⁹.

29) ולהלן (ס"ק לו) כתב שלדעת כמה אחרונים בתערובת יבש ביבש לא אומרים שחזר וניעור בפסח, ומותר לאוכלו בפסח, אך אסור לבשל אותם יחד בפסח, שאם מבשלם חזר החמץ ונותן טעם בהיתר.

[משנ"ב ס"ק יז]

מְקָל מְקוּם בְּעֵרְבֵי פֶסַח בְּדָאִי אֵין לְהִתְמַיר וְאֶפְלוּ בְּפִחוֹת מִשְׁשִׁים³⁰.

30) ואם לא אכלו קודם פסח, הסתפק בביה"ל להלן (ס"ד ד"ה ונתבטל) אם הוא חזר וניעור לדעת הסוברים שחמץ שהתערב קודם פסח חזר וניעור בפסח, ובמשנ"ב להלן (ס"ק לו) ובשעה"צ (ס"ק קנב) סתם להקל שאינו חזר וניעור.

[ביה"ל ד"ה חמץ]

דְּחִמָּץ לֹא מְקַרֵּי דְבָר שֵׁשׁ לוֹ מִתִּירִין³¹.

31) אולם פעמים שמצריפים להלכה את דעת הסוברים שחמץ הוא דבר שיש לו מתירין, וכפי שכתב במשנ"ב להלן (ס"ק צג) שכלי חמץ שהתערב בכלי פסח אינו בטל, ואפילו אם התערב בערב פסח נכון להחמיר שלא להשתמש בו בפסח, ובטעם הדבר כתב המג"א (ס"ק מ) הואיל ויש סוברים שכל כלי מתכת שבלוע באיסור הוא דבר שיש לו מתירין [שכן אפשר להוציא את האיסור על ידי

